

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri s da umom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 20—, na ino- semstvo K 40—, dostavljen na dom K 22—, prejel na upravi K 20—, in sicer po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA", MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

TABOR

UREDNIKSTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. BHS poštnoštevnica št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne vzira. — Rokniki se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, četrtek 22. decembra 1921.

Številka: 288.

Fašizem.

V sosednjih državah opazimo novo nacionalistično gibanje, ki bi moralo vzbuditi vso našo pozornost. To gibanje ima različna imena in na videz različne cilje. V Italiji so to fašisti, ki so po svojem zažiganju slovenskih Narodnih domov dovolj znani v naši javnosti. O namenih, organizaciji in delovanju te Mussolinijeve družbe, ki nastopa tudi v italijanskem političnem življenju, se je v našem novinstvu že mnogo razpravljalo. Manj znane so slične organizacije med nemškim narodom. Nemci se nahajajo danes v splošni narodni in gospodarski krizi, pa so preveč odvisni od močnih zmagovalcev, bi v celoti zašli predaleč, bodisi na levo ali na desno stran. Vendar pa obstoja tudi med Nemci cela vrsta organizacij, ki so na zunanjo čisto nepolitične in nevojaške, katere pa na znotraj — s podrobnim delom — krepe in jačijo stare nemške imperijalistično-vojaške načrte. Te organizacije so bile namenoma razdrobljene v več skupin, ker časi še niso primerni za ustanovitev močne, enotne, proti nasprotnikom premaganih nemških stremljenj naperjenе organizacije. V oddaljenjših pokrajih so te organizacije radikalnejše, o čemer nam priča n. pr. delovanje bavarskega »Orgescha«. Tudi v drugih nemških deželah delujejo in rovarijo med narodom »Orgeschu« podobne organizacije. V Avstriji delujejo družbe »Heimkehrerbund«, »Bauernkommando« itd. V Bolgariji so podobne tem organizacijam komitaška društva, katere podpira opozicija proti režimu Stambulijskega, ki pa imajo nekaj tihih pristašev tudi v bloku Stambulijskega. Vaznega pomena pa je organizacija madžarskih fašistov, »Društvo prebujajoče se Madžarske«.

V nedeljo se je vršilo v Budimpešti veliko zborovanje omenjenega društva. O tem nam poroča pondeljkova brzojavka iz Budimpešte:

»Včeraj se je vršilo glavno zborovanje »Društva prebujajoče se Madžarske«. Upravnik Horthy in nadvojvoda Jožef sta poslala brzojavne pozdrave. Predsednik posl. dr. Jurij Hegedüs je v svojem govoru izjavil, da se društvo ne peča s politiko, da stoji na stališču člena I. zakona iz l. 1920, ter se navdušeno zbira okoli Horthyja. Za predsednika je bil izvoljen mesto posl. Szmecezanja Štefan Palocki-Horvath.

Ta navidez brezpomembna vest bo nas zainteresirala šele tedaj, če izvedemo, da je to društvo najmočnejša madžarska organizacija, ki šteje okoli en in pol milijona članov in ima velika vpliva na madžarsko javno mnenje. »Društvo prebujajoče se Madžarske« je naperjeno proti temeljem, na katerih leži naša narodna svoboda in neodvisnost. Ker na Madžarskem nimajo slovanske Istre, so osredotočili svoja »fašistovska« stremjenja proti sami ideji, ki je omogočila osvobodjenje Slovanov, ideji demokracije, narodne samoodločbe in politične pravičnosti.

Zagotovilo posl. Hegedüsa, da se društvo ne peča s politiko, nas ne sme motiti. Nobeni drugi organizaciji se ne prilega tako lepo znani dovtip o duhovitem tatu »Primitu tatu«, kakor baš »Društvo prebujajoče se Madžarske«. Društvo zasleduje nevarne politične cilje in je nastalo neposredno pod pritiskom današnjih političnih izprememb.

Glavni namen društva je: Vpliva naj se na potek dogodkov v Srednji Evropi v tem smislu, da bo Madžarska dobila svoj prejšnji položaj. Kdor pozna razvoj »magyar alami eszme« (madžarske državne misli), zna, kako ozko

Polit. situacija v Beogradu.

Muslimanske zahteve. — Sporazum med vsemi strankami koalicije je dosežen. — Zasedanje skupščine.

TIP Beograd, 21. dec. Politična situacija se je tekom včerajšnjega popoldneva in današnjega dopoldneva precej razjasnila, tako da bo morda, če ne pride do kakih novih nepredvidenih komplikacij, vladna krize rešena še tekom današnjega dne. Po sporazumu med demokrati in radikalcem so prišli predvčerajšnjem nenadoma muslimani z novimi pretiranimi zahtevami. Zahtevali so zase ministrstvo ver ter podtajniško mesto v notranjem ministrstvu ter takojšnje izplačilo odškodnine za razlašena begovska posestva v Bosni in Hercegovini. Muslimani so bili sprva nepopustljivi, včeraj pa so pri pogajanjih z designiranimi radikalnimi in demokratskimi ministri pristali na to, da odnehajo od zahteve po ministrstvu ver ter da se tudi zahteva po podtajniku v notranjem ministrstvu vsaj začasno o-

pusti. Glede izplačila odškodnine se včeraj še ni dosegel sporazum, zdi pa se, da so danes pristali na to, da se ta zadeva prepusti v izvedbo finančnemu ministrstvu. Tako bi bila tudi ta ovira odstranjena. Sporazum s samostojnimi kmeti se je dosegel že včeraj v celoti. Največjo težkočo dela sedaj še vprašanje vojnega ministra, ker so gotovi krogi proti ponovni kandidaturi generala Žečevića, zdi pa se, da bo tekom današnjega dne rešena tudi ta zadeva ter da postane vojni minister najbrže general Matić. Včeraj se je sestala tudi narodna skupščina na kateri je predsednik poročal o proračunu ter naglašal, da se mora rešiti še ta mesec. Ker kriza vlade še ni rešena, se je seja odgodila na danes popoldne, ker se splošno upa, da bo do takrat nova vlada že sestavljena.

Velik deficit madžarskega budžeta.

LDU Budimpešta, 20. decembra (MKU) Narodna skupščina je razpravljala danes o proračunskem provizoriju in o programu vlade. Finančni minister Kalay je izjavil v svojem eksponatu, da se mora zvišati produkcija s tem, da se zajamči svobodna možnost pridobivanja. Pogoji za to so v prvi vrsti: največje jamstvo za notranji red kakor tudi zagotovitev premoženjske in osebne varnosti. Madžarska je pripravljena, stopiti s sosednjimi državami v gospodarske zveze in pričeti zavedna pogajanja. Primanjkljaj v proračunu za leto 1921-22. v znesku 6,5 milijard se je sedaj zvišal na 60 milijard. Ne samo uvedba novih davkov, ampak tudi znenostavljenje davčnega sistema je neobhodno potrebno. Minister je izjavil, da se obračun z Avstrijo glede skupnih posestev še nadaljuje

in je izrazil svoje upanje, da se bo dosegel v tem vprašanju sporazum. O odškodnini seveda ne more biti govora. Nato se je debata odgodila na jutri. Zunanji minister grof Banffy je odgovoril nato na nekaj interpelacij poslanca Friedricha glede različnih izjav češko-slovaškega ministrskega predsed. dr. Beneša. Ugotovil je, da niti trianonska pogodba, niti katera druga, ki se danes izvaja, ne določuje, kako naj se uredi vprašanje zasedbe madžarskega prestola. Govornik je izjavil, da dr. Beneš nima prav, ako trdi, da je madžarska politika dvoumna. Napačna je tudi trditev dr. Beneša, da je začela madžarska vlada šele tedaj izpreminjati svoje namene v vprašanju kralja, ko je mala ententa že mobilizirala. Seja je bila zato zaključena.

Iz preiskave o napadu na urednike.

LDU Beograd, 20. dec. (Presburo.) Z ozirom na vest nekaterih časopisov, posebno na vest »Republike«, ki se tiče napada na urednika dr. Ikonica in Pavlovića, je smatrala beogradska mestna uprava za svojo dolžnost izjaviti, da je preiskava, katero je uvedla mestna uprava, dognala, da se je stražnik, ki je v dotičnem okraju imel službo, v času, ko se je napad izvršil, nahajal v drugi ulici in dani čul vpitje. Za druge preiskave uprava mesta ni pristojna in tako je napačna trditev »Republike« z dne 15. t. m., da je poročal upravnik mesta notranjemu ministrstvu, da so bili napadalec v vojaško obleko oblečeni meščani, česar uprava ni mogla dognati. Uprava mesta Beograda, dne 18. dec. 1921.

Carini podvržena ročna prtljaga.

LDU Ljubljana, 21. dec. Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Generalna direkcija carin v Beogradu nas obvešča, da jemljejo potniki pri D-brzovlakih, zlasti iz Avstrije, s seboj v kupe še vedno kot ročno prtljago carini podvržene predmete, z namenom, da jih vtihotapijo v Jugoslavijo, ne da bi plačali uvožno carino. Opozorjamo občinstvo v njegovem lastnem interesu, da preda take predmete v prevoz kot potniško prtljago, ker bi carinarnica nastopila v nasprotnem slučaju z občutnimi globami, oziroma bi potnike prisilila, da prekinajo vožnjo in izstopijo v obmejni carinski postaji. Če pa ima potnik s seboj carini podvržene

predmete, ki so tako malenkostni, da jih ne more predati kot potniško prtljago, naj jih prijavi sam, nepozvan, carinarnici v obmejni carinski postaji.

Za podporo ruskih učenjakov.

LDU Varšava, 20. decembra. Na varšavskem vseučilišču ustanovlja rektorat visokih šol na Poljskem odbor za podporo ruskih učenjakov.

Gdanska konvencija.

LDU Varšava, 20. dec. Odsek za zunanje stvari poljske državne zbornice je sklenil, predložiti zbornici gdanske konvencije, da jo ratificira.

Morileci prostitutk.

DKU Aleksandrija, 19. dec. (Reuter). Dva tukajšnja domorodca sta bila s svojimi ženami vred ustreljena, ker sta v novembru lanskega leta umorila in oropala 17 prostitutk.

Maščevanje boljševikov v Ameriki.

DKU New York, 20. dec. (Brezlično). Redarstvo in tajni policisti so zastražili najvažnejša trgovska poslopja, da se ne bodo izvršili napadi na člane njujorske borze kot maščevanje, ker je varnostna oblast aretirala nemškega boljševika Lindenfelda.

Glad v kirgiški republiki.

DKU Moskva, 20. dec. V kirgiški republiki je položaj stradajočih otrok vsak dan slabši. V Orsku se nahaja čez 3000 otrok. Na legarju jih je zbolelo 60. V tatarski republiki umirajo cele obitelji skupaj vsled pomanjkanja živil in kurjave. Mrlič leže cele dni na prostem.

je madžarski nacionalizem združen s pojmom historične Ogrske. Da, madžarstvo se smatra za nerazdružljivo z Ogrsko. Organizacija »Društva prebujajoče se Madžarske« je na gosto razpredena po vsej Madžarski. Ona zbira in usmerja k enemu cilju najboljše, najodpornije elemente današnjega madžarstva. V društvu delujejo sistematično za bodočnost Madžarov vseučilišni profesorji, dijaki, uradniki, častniki, kmetje, obrtniki. Ima svoje vojaške sekcije, ki se zopet cepijo v dva odseka: v enem so na fronti izvežbani vojniki, v drugem oni, ki se šele vadijo v orožju. Imajo tudi športne oddelke, v katerih si Madžar krepi telo in duh. Najvažnejša pa sta za sedaj dva odseka: Prvi skrbi za propagando v inozemstvu in vzdržuje stike s tajnimi organizacijami v nasledstvenih državah. Delo tega odseka je ogromno, saj se razteza na ves svet. Društvo je v zvezi n. pr. z ruskimi monarhisti, nemškimi »Orgeschu« itd. ter je v stiki celo z nekaterimi ameriškimi in japonskimi organizacijami. Drugi odsek skrbi za narodno čiščenje. Tu je društvo pravzaprav razmahnilo svoje perote. Za društvene namene so si pridobili zasluge njegovi prvi odseki: oficirski detachementi (znani Hejas je častni predsednik). Obširna knjiga bi se dala napisati o delovanju v tej smeri, knjiga, ki bi odkrila vse skrivnosti madžarskega machiavellizma, ki v marsikaterem oziru že prekaša italijanskega mojstra. Denunciacije in zlostavljavanja »nezanesljivih« (socijalističnih, svobodomiselnih, židovskih) oseb so samo blaga stran tega delovanja. Zdi se, da spadajo v njegovo prakso (za boga, po svojem programu in po lepih besedah je društvo »krščansko« in »nepolitično!«) tudi — politični umori, ki jih beleži kronika že jako lepo število. Društvo je imelo velik vpliv na razvoj dogodkov v Zapadni Ogrski. Izjava, da je proti legitimizmu, je zelo nezanesljiva. Če bi se društvo izjavilo za Habsburga, bi dobilo drugo luč in bi si bržkone škodovalo. Horthy je pokrovitelj in prijatelj tega društva, ker se zaveda, da mu je tako društvo koristnejše nego sedanja znižana armada.

Za nas je osobito važno, da vlada med tem društvom, italijanskimi fašisti in nemškimi, najbrže tudi bolgarskimi organizacijami tesen sporazum in vzajemnost v interesih. Fašistovski voditelj Mussolini je predlagal, da se izpelje kooperacija fašistovske zveze z »Društvom prebujajoče se Madžarske«. Eksekutivni odbor je sprejel Mussoliniev predlog.

Te organizacije so si zares solidarne v interesih. Imajo dve vodilni ideji, dve ločki, na katerih koncentrirajo svojo odporno silo. Ena je: odpor proti socijalizmu, komunizmu in novi organizaciji mednarodnega življenja. Druga: odpor proti onim, ki ovirajo razmah njihove ekspanzivne sile, onim, ki so v svetovni vojni zmagali proti njim. Te organizacije so proti vsem mirovnim pogodbam, ki uvajajo vsaj nekoliko polit. ravnovesja v Evropi. To je filozofija moči, diktature, pravice močnejšega nad slabejšim, zvitejšega nad zaostajalim.

Teh pojavov ne smemo prezreti. Madžarski in italijanski hipernacionalizem si podajata roke in delata vzajemno za utrjenje skupne fronte proti Slovanom. Mi Jugoslovenci pa zapravljamo svojo moč v plemenskih in lokalnih borbah. Organizacije nam sovražnih elementov bi nas morale vzbuditi k novemu nacionalnemu življenju. Mi potrebujemo nacionalizem. Ne stari, zaprašeni, prvaki nacionali-

zem, plemensko samovšečnost, pokrajinski patriotizem. Mi potrebujemo jugoslov. nacionalizem z veliko idejo (glej članek »Nova narodnost« v naši nedeljski številki). Takšen nacionalizem je v današnjih razmerah naša rešitev. Mi se načeloma ne bomo borili proti demokratičnim in socialnim idejam našega časa, ker smo se osvobodili samo vsled njihovega napredka. Mi se načeloma ne bomo navdušili za militaristična in ekspanzivna stremjenja, ker smo narod, ki je po svoji naravi pacifičen. Hočemo zdravo kulturo, novo kulturo, ki bo nas vodila k pozitivnim in idealnim smotrom človečanstva. Socializem, ki bi pri nas ne računil z novim, idejnim nacionalizmom, bi bil zaveznik fašistovskih stremenj enako, kakor nacionalizem, ki bi pri nas nastopal proti demokraciji. Mi imamo vse pogoje za zdrav, socialni nacionalizem. Treba je, da okrepi-mo in dvignemo najjači, najlepši organizatorični izraz našega demokratičnega nacionalizma — Sokolstvo, — osredotočimo v njem svoje najzdravje in najodpornije sile ter postavimo to strnjeno nacionalno in demokratsko (v kulturnem smislu) falango proti gibanju, ki smo ga ravnokar zaznamovali v sosednjih državah.

Politične vesti.

* Vprašanje francoske in italijanske mornarice. Ameriški državni tajnik Hughes je z ozirom na francoske zahteve predlagal, da naj se prizna Franciji in Italiji pravica na mornarico, ki bi bila malo močnejša, kakor pa polovica japonske mornarice. Francoski delegat Saraut je izjavil, da Francija nima namena, s svojimi zahtevami onemogočiti konferenco, želi pa, da se to vprašanje natančno prouči, ker se samo na ta način zamore ugoditi francoskim zahtevam.

* Občni zbor krajevne organizacije JDS za Celje se je vršil v ponedeljek zvečer v celjskem Narodnem domu. O političnem položaju sta poročala minister dr. Kukovec in dr. Kramer. Zborovalci so njuna izvajanja spremljali z veliko pozornostjo ter izrekli zahvalo in zaupanje demokratiški stranki in njenim poslanecem. Z velikim odobravanjem je bil sprejet govor predsednika organizacije javnih nameščencev, finančnega svetnika dr. Sedlaka, ki je povdarjal, da je demokratska stranka pokazala razumevanje in ljubezen za težnje in skrb javnih nameščencev. Po absolutoriju staremu odboru s posebno zahvalo požrtvovalnemu tajniku g. Špindlerju je bil izvoljen nov odbor z dr. Kalanom kot predsednikom in g. Ivanom »Rebekom« kot tajnikom. Krasno uspeli občni zbor se je šele o polnoči zaključil.

Božič.

Cesko spisal Gamma. Prevel B. Borko.

(Dalje.)

Zavržene iskre.

Celo leto hodi okoli vas, dela in živi — ali ste se spomnili, da bi bilo zanimivo pogledati, kako pravzaprav živi, kako živi duševno? Mislim na vašo služkinjo, na vašega slugo, vašega delavca, vašega učenca.

Mar se vam ne zdi tako, kakor novica, da ima ta človek tudi dušo? Da ta osumljena nezavedna duša skriva v sebi božjo iskro, skrito na dnu, vrženo pod pepel zunanjih nadlog?

Ob teh prazniških dneh nastanejo včasih dolge minute; zaman se trudite preslišati njihovo brenčanje okoli vas: kvartate, tarete orehe, jeste, samo, da vam mine čas.

Žrtvujte te puste določne minute razmišljanju tej zavrženi, skriti božji iskri.

Jezušček in Jezus.

Karakteristično je, da ločimo Jezuščka od Jezusa. Jezušček — da, to je nedolžno dete, z dobrimi očmi, debelimi ročicami, v beli srajčici, dete, ki ničesar ne zahteva od nas, nima nobenih nevarnih nazorov in teženj, dete, ki je socialno neškodljivo.

A Jezus? Ta je druga. Doždeva se, smatramo Jezusa za našega imamo

* Združenje socialističnih strank. Te dni so se končala pogajanja raznih socialističnih frakcij. Dosežen je sporazum, da se ustanovi enotna socialistična stranka za celo Jugoslavijo. Izvoljen je odbor za pripravo velikega kongresa, v katerega je poslala vsaka frakcija pet članov.

Zanimivosti.

Zadnji marokanski sultan. — Vodna železnica. — Kralj in kaznjeneec.

Angleški kapitan Balding, ki je bil osemnajst let poveljnik telesne straže zadnjega marokanskega sultana Mulej Abdul Azisa, je nedavno obelodanil svoje memoare. O Mulej Abdul Azisu pravi, da je bil inteligenten, vendar pa ni imel niti najmanjšega pojma o vrednosti denarja. Posebno rad je naročeval razne predmete evropskega izvora ne glede na ogromne stroške. Bil je navdušen amateur-fotograf ter je imel celo zalogo najdražjih fotografskih aparatov, med katerimi je bil eden izdelan iz čistega zlata, okrašen z dijamanti in biseri. Razen tega je imel veselo s kolesi, ki jih je tudi za svojo vojsko zelo mnogo nabavil. Za svojo uporabo si je dal izdelati kolo iz čistega srebra. Bil je strasten igralec na biljar-du ter je imel biljar iz ebanovine. Zanimivo je, da je naročeval iz Evrope toliko stvari, da je več kot polovica pošilk ostala neodprta, ker ni imel časa, da vse pregleda.

V Belgiji delajo poizkuse z neko novo vrsto železnice, ki zamore voziti tudi po vodi. Lokomotiva in vsi vagoni so urejeni tako, da lahko plavajo po vodi. Vsak vagon more nositi 15 do 20 ton teže, celi vlak pa do 300 ton. Lokomotiva vozi na kopnem po tračnicah, v vodi pa jo goni vijak, kakor parnike. Tudi vagoni imajo vijake. Te železnice nameravajo upotrebiti v belgijskem Kongu, kjer vozi železnica čez mnogo rek in globoka močvirja. Vsekakor bi se na ta način mnogo prihranilo, ker ne bo treba graditi dragih mostov.

Komičen dogodek je doživel danski kralj na svojem zadnjem potovanju v Grönland. Ko se je kraljeva jahta blizala obali Grönlanda, so zapazili na odprtem morju malo piko. Vsi so rado vedno segli po daljnogledu ter spoznali, da je na razburkanem morju majhen čoln, v katerem se nahaja en sam človek. Kralj, misleč, da je to kak nesrečnej, ki se je rešil s potapljalčeve ladje, je zapovedal, da plove njegova jahta k nesrečnej in ga sprejme na krov. Bil je nek Eskimo. Kralj se je z njim prijazno pogovarjal, ga obdaril s cigaretami in mu poklonil na zadnje še puško, najljubši predmet Eskimovcev. Ko so dospeli v pristanišče, se je gostoljub-

onega pravega, za zelo nevarnega. Jezus je zahteval, da naj razdelimo bogatstvo, odpustimo krivcem, ne prise-gmo, ne obsojamo, ne hodimo v cerkev, h gizejavi molitvi, ne polagamo žrtve, temveč delamo dobra dela; hotel je ljubezen do bližnjega, zahteval je, da bomo pravični in resnični nasproti drugim in samemu sebi. Torej večinoma nevarni ideali!

Ljudje so to takoj razumeli in zato je bil Jezus polagoma, neopaženo odsunjen v ozadje in se je oddaljil navadnemu obzoru človeštva. Preden je stopila Marija v veličastnem sijaju. In izmislili so kult Jezuščka, ki naj ublaži pravega Jezusa. Tako je bil nevarni idealist razdeljen. Na mesto moža z bojevitimi, rušilnimi zahtevami, ki so bile prenevarne slabim, prhlkim ljudem, je sto pilo dete, ki ničesar ne zahteva, marveč celo daje...

Dovolj!

Dovolj je bilo v celom letu te nizke, sive vsakdanjosti!

Sedaj pojdi, čitatelj, v višje kraje! Pusti novine, ta skoraj povsem brezplodno, tja v en dan tiskani papir, ki jutri že ne bo imel v sebi niti kapljice življenjskega soka! Pusti prazne knjige, tudi če nosijo včerajšnji datum, ki ti jih pošilja postrežljiv knjigarnar (margari na dolg); pusti anekdote, blebetanje, gostilniško politiko. Sedaj skušaj stopiti v duhovni svet, ki ti odha-

no sprejeti Eskimovec kralju lepo zahvalil ter — izginil. Kralj, ki ga je slučaj zelo zanimal, je takoj vprašal prišedšega civilnega komisarja, kdo je ta človek. Ves preplašen in začuden, mu odgovori komisar: »Za boga! Ta človek je včeraj pobegnil iz zapora. Iztrgal omrežje, ukradel čoln ter smo vsi mislili, da se je na vihnem morju potopil. Obsojen je na smrt!«

Dnevna kronika.

— Imenovanje. Celjski mestni komandant g. podpolkovnik Fran Kerchelič je imenovan polkovnikom.

— Katoliška cerkev ogrožena. Minulo soboto so sklicali v Celju sestanek pravoslavni prebivalci Celja in okolice, kar so objavili z lepaki, nabitimi na oglasnih stebrih in deskah po mestu. To pa se je zdelo celjskim klerikalcem za obstoj katoliške cerkve tako nevarno, da so poslali nad te letake vso svojo vojsko in kmalu so bile vse nevarnosti odstranjene. Pač slabo znamenje, če je sv. katoliška cerkev že radi par nedolžnih letakov v taki smrtni nevarnosti.

— Za božičnico pri Sv. Duhu na O. vrhu smo od ge. Frančiške Kraus še sprejeli 30 K. Srčna hvala!

— Razdelba civilnih oblik pri vojaški intendanci je zaključena z dnem 31. dec. 1921 in je vsaka ustmena ali pismena intervencija pri tej ustanovi brezuspešna ter naj se opusti. Samo ujetniki, ki so se vrnili po 1. maju 1921, morejo dobiti še civilno obleko, ako imajo tozadevno uradno potrdilo pristojne občine in orožniške postaje. Natančna navodila so bila vposlana na okrajna glavarstva v obvestitev občin.

— Madžarska špijonaža. Minister za notranje zadeve je izdal sledečo naredbo: Da se prepreči vsak poizkus špijonaže z madžarske strani v smislu § 1. a) XI. zak. čl. od 1. 1897, odrejam, da mora imeti vsak prebivalec v nižje navedenih okrajih in mestih pri potovanju iz enega kraja v drugi od pristojne občine izdano legitimacijo s fotografijo in pečatom dotične občine. Slično legitimacijo morajo imeti tudi ostali prebivalci, kadar potujejo v obmejne kraje. Kdor ima predpisani potni list za potovanje v inozemstvo, te legitimacije ne potrebuje. Policijske oblasti bodo pregledovale potne legitimacije pri prihodu in odhodu v sledečih mestih in okrajih: Subotici, Senti, Stari Kanizi, v samoborskem, topoljskem, senčanskem, novokanižkem, velikokikindskem, žomboljskem, čenejskem, vardarskem in batinskem okraju. Naredba stopi v veljavo z 20. dec. 1921. Opozarjamo vse one, ki potujejo v imenovane kraje, da si pravčasno preskrbe legitimacije pri policijskem komisarijatu.

Najvišji duhovi človeštva čakajo, da ti ustrežejo. Ali ni to prazniški dogodek? Ne misli, da niso pisali tudi zate, da so bile njihove knjige namenjene čisto drugim ljudem, kakor si ti. Nikdar. Misel je prava demokratka; če ljudje delajo razlike med ljudmi, jih ona ne dela. Najvišja misel, največja častnejša umetnina, najlepša pesem je za vse ljudi. Od tebe zahteva samo eno uslugo: da stopiš k nji.

Življenje je prazen motež in gonja, če človek ne razsvetli svoje notranjosti z bakljami misli največjih človeških duhov. Ako hoče preživeti življenje, kakor nekakšni dolgi, do utrujenosti pusti nesmisel in kateremu si bil prisiljen brez lastne volje, pod pritiskom neznanega tirana, stopi k najlepšim sinovom človeštva, ki so razmišljali o življenju, iskali odgovor na njegovo vprašanje in ga tudi našli po svojih močeh.

Luč teh duhov je danes nacenejša luč na svetu. Ne najdeš kmalu cenejše. Za par kron dobiš bogate zaklade najlepših misli, mnogo cenejših kakor sveže cvrte, slabe misli, pomisli in brezmisli!

Dovolj je bilo v celom letu te nizke vsakdanjosti — pojdi sedaj v višje kraje!

Čudovit je učinek takega izleta v višino! Ne vrneš se več kot prejšnji človek, prineseš pa s seboj željo, odha-

— Prepovedana lista. Minister za notranje zadeve je prepovedal razširjanje lista »Bulletin Communiste«, ki izhaja v Parizu in v Trstu izhajajočega »Piccolo«, ker pišeta proti naši državi.

— Aretiran inozemec. Na celjskem Kolodvoru je bil te dni aretiran nek J. Kufner iz Gross-Enzersdorfa pri Dunaju, ki se je že dalje časa potepal brez dela po Jugoslaviji. Pri njem so našli razne pisemske znamke, ki si jih je najbrže »izposodil« pri kakem filatelistu.

— Nova bolezen. V Trbovljah se je pojavila neka nova, dosedaj neznana bolezen. Bolnik izgubi skoro popolnoma svoj vid, ki se mu pa v 3—4 dneh zopet vrne. Bolezen je najbrže nalezljiva, ker so jo v nekaterih rodbinah dobili vsi člani.

— Koncert na Pesnici. Gostilna pri Kolodvoru na Pesnici priredi dne 26. t. m. na Štefanovo koncert v prid Jugoslovnski Matici. Svirala bo Narodna godba. Vabimo občinstvo, da se tega koncerta udeleži v čim večjem številu.

— Nova emisija poštne znamke. Ministrstvo za pošto namerava izdati novo emisijo poštne znamke s sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra.

— Prekmurjski Madžaroni. Povo-dom naborov v Dolnji Lendavi, ki so trajali tri tedne, so madžarski naborniki prepevali protidržavne pesmi. Ena izmed njih se glasi v našem jeziku: »Čakaj, čakaj, srbski pes, tvoje ne bo Prekmurje!« Doležela jih je zaslužena kazen.

— Na potu v Maribor ponesrečih. Župan in posestnik Ivan Kreft, biva-joč v Petaneh v Prekmurju, je potoval v Maribor. Ker je taka pot za Prekmurce dolga in naporna, je prenočil pri Sv. Lenartu. Ko je predvčerajšnje noč v gostilni Zamola, kjer je prenočeval šel na stranišče, se mu je spodrsnilo in je padel po stopnicah štiri metre globoko. Pri padcu si je zlomil levo roko in poškodoval glavo. Rešilni oddelek mariborski ga je na intervencijo šentlenarskega zdravnika dr. Krambergerja prepeljal v mariborsko bolnico.

— Zahvala. Na našo prošnjo glede božičnice, so se nekateri s posebnimi darovi usmili bedne obmejne dece; pokazali so s tem, da znajo ceniti pomen obmejnega šolstva. Posebno se zahvaljujemo vele. g. okr. glavarju dr. Lajncu, ki je naklonil v ta namen 2 nahrbtnika, oblačilo in obutev, slavni družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in Jugoslovnski Matici za znesek 6000 kron. Hvala tudi vsem drugim, ki so pripomogli k uspehu. Otroška srca jim bodo vedno hvaležna! Šolsko vodstvo in okrajni šolski svet Sv. Duh na Ostrem vrhu.

jati stalno, vsak dan, vsako uro, na razgovor z največjimi duhovi človeštva.

(Dalje prih.)

—

Radivoj Rehar:

Moj odgovor.

(Dalje.)

Ko sem čital nesmiselne tirade, katere so napisali o premijeri »Strička Vanje« nekateri gospodje, sem se moral nehoti spomniti na Boileauove besede: »Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire«. Toda, ako bi veljalo to za te zagovornike »Strička Vanje« vzeto v čistem smislu, potem bi jih moral obžalovati ter molčati, toda šlo je za vse kaj drugega in radi tega sem primoran podati ta podroben dokaz, zakaj je bila premijera »Strička Vanje« slaba. Če bom govoril tu preveč odkrito in če se bo čutil kdo radi tega užaljenega, naj se zato zahvali ravno omenjenim gospodom, ki so me prisilili, da v silobranu pograbim po najhujšem orožju po — brezobzirni resnici.

Reasume vseh napak, ki so bile zagrošene pri premijeri »Strička Vanje« v Narodnem domu, je v nastopnem sledečem:

Režija: Režiser ni pazil na logično naglašanje besed in stavkov posameznih igralcev. Astrova in Serebriakova

— **Odpust uradništva v Franciji.** Francoska vlada bo v svrhu razbremenitve državnega proračuna odpustila iz državne službe 50.000 uradnikov.

— **Nemški šovinizem v pravi luči.** „Neues Grazer Abendblatt“ z dne 17. t. m. prinaša notico pod naslovom „Windische Mission in Südsteiermark“, ki poroča o misijonu v Lučanih in pravi: „Dosedaj na misijonih ni bilo slovenskih (windische) pridig. Trije tuk. misijonarji so Nemci. V misijonskem redu, ki je bil spisan na stroj n razdeljen po Lučanih, pa se je naznanjalo 5 slovenskih pridig. Šele vsled takojšnjega protesta krajevine skupine velikonemške stranke, „Heimkehrerbunda“ in „Südmarkes“, je dekan obljubil, da ne bo dopustil nobene slovenske pridige. To obljubo je tudi držal. V isti številki pa objavlja članek „Die Deutschenverfolgung im SHS Staate“, v katerem poroča o pritožbah novošadskega „Deutsches Volksblatt“, da sedaj tudi v Vojvodini in ne samo v Sloveniji dodelujejo nemške otroke s slovenskimi imeni v slovenske šole.“ Čist govori o barbarstvu, zaostajosti itd. Torej: v Lučah je ves nemški narod pokoncu, če se napoveduje slovenska pridiga namenjena tamošnji revni slovenski manjšini. Tu ne veljajo Schillerjeve besede, ki jih „D. Volksblatt“ luči v obraz Jugoslovenom »Geben Sie Gedankenfreiheit!« Pri nas smejo Nemci ne samo ponižno pridigovati, ampak tudi vzgojevati svoje otroke v nemškem jeziku, izdajati nemške liste itd. V Avstriji pa se ne sme slišati niti slovenska pridiga! Naj nam „D. Volksblatt“ ne govori o slovenskem šovinizmu: pogleda naj v Gradec in pa: medice, ena z te ipsum!

— **Zlat poročni prstan** se je včeraj zgubil. Najditelj se naproša, da ga odda proti dobri nagradi v uredništvu „Tabora“.

— **Promocija.** Doktorjem prava je bil promoviran na zagrebški univerzi pretekli petek g. Janko Drnovšek iz Trbovelj.

— **Roparski umor v Slatini.** V noči 17. dec. je bil izvršen v Slatini roparski umor na hotelirju Karlu Schmidu in njegovi ženi Malvini. Storilec je pobegnil.

— **Škrlatica v Beogradu.** V zadnjih dneh se je začela v Beogradu širiti škrlatica. Dne 1. dec. je bilo samo 40 slučajev, danes jih je že nad 120. Pojavilo se tu tudi črne koze, za katerimi je obbolelo 26 oseb. Najprej so se pojavile v bolnici, odkoder so bile prenešene v mesto, kjer se naglo širijo. Oblasiti so podvzele vse potrebne korake, da se epidemija čim prej zatre.

— **„Delavski list“** se bo imenoval od 1. januarja 1922 naprej dosedanje glasilo jugoslovenske socialno-demokratske stranke „Napreje“, ki postane z istim dnem glasilo ujedinjene socialistične stranke v Jugoslaviji.

Je pustil govoriti skozi zobe in nos, kar sta delala očitno slabo posnema. Joč njegov način govorjenja. Pustil je, da so igralci govorili tako tiho, da jih ni bilo mogoče razumeti niti v prvih vrstah, dočim piše pesnik vendar besede zato, da jih sliši publika in ne le za igralce. Taka igra je podobna kinematografu. „Vanja“ je realistična drama, vrši se v hiši, kjer ostajajo gosti dolgo, torej ne v siromašni hiši. Režiser pa jo je opremil siromašno. V omari je bila ena sama steklenica z dvema kozarcema. Serebrjakova je pustil kot bolnika ležati v trdem, visokem ovratniku in žaketu. Proti koncu 4. dejanja, torej pred odpotovanjem, je pustil Serebrjakova še vedno v žaketu in gologlavega, dočim je bila njegova žena Jelena ves čas s klobukom na glavi, v površniku, torej pripravljena na pot. Jelena je pustil ves čas z boo in pozneje z zimskim površnikom, čeprav se vrši dejanje ob neznosni vročini poleti. Pred hišo so — poleti — čakale sani! Hlapec in delavec sta bila v zimskih oblekah in z dolgimi lasmi, kakor da bi bili dolgi lasje, katerih Rusi razen židov ne nosijo, karakteristika za Ruse. Na steno je obesil zemljevid Arabije! Zagrešil pa je še vse ostale pogrške posameznih igralcev, ker pravi sam, da so igrali strogo po njegovi režiji.

— **Slov. obrt. društvo v Celju** naznanja, da se vrši redni društveni občni zbor dne 26. dec. 1921, ob 9. uri v dvorani hotela „Balkan“ v Celju. Dnevni red: Pozdrav (govori predsednik); poročilo gospodarskega sveta (poroča društveni tajnik); volitev; socialna zakonodaja z ozirom na malo obrt (poroča minister dr. Kukovec); obrtnik in prometni davek (predava fin. tajnik Mosetich); celjsko okrožje v vprašanju razdelitve Slovenije v oblasti (poroča dr. A. Božič); raznoterosti. Začetek zborovanja točno ob določeni uri.

— **Božičnica pri Sv. Duhu na O. V.** je v nedeljo uspela sijajno. Bila je to prva prireditev te vrste v tem obsegu. Vse poslopje je bilo v venih, posebno krasna je bila soba, kjer se je vršilo slavlje. Na slavnostno razpoloženje je vplivala tudi razsvetljava s lampijoni. Ljudstvo, ki se ni moglo dovolj načuditi srčkanim nastopom in petju otrok, je bilo ginjeno do solz. Posebno ginstiv je bil prizor, ko se je med petjem „Svetla noč“ odprla zavesa; na odru je stalo bliščeče božično drevo, pod njim pa darila — 95 zavojčkov, zraven klečeče božično dete z dvema angeljema. Bi je na to razdelilo vsakemu svoj dar. Veselja ni hotelo biti konec! Vsak je zadovoljen ogledoval svoj zavoj z obleko, čevlji, zvezki itd. Niso se mogli nagledati vsega lepega. Pred božičnim drevcem so na poziv šolskega vodje obljubili naši domovini in našemu kralju zvestobo in udanost ter z živio-klicem na kralja in s petjem narodnih pesmic zaključili tako lepo uspelo slavnost, ki ostane vsem v neizbrisnem spominu! Vsem, ki ste se spomnili z darovi naše obmejne dece, priskrba hvala!

— **Smrtna obsodba pred celjsko poroto.** V petek se je vršila pred celjsko poroto razprava proti Janezu Spieler, ki je lanskega leta oropal in umoril posestnika Josipa Jakopičiča. Bil je obsojen na smrt na vešalih.

— **Pomanjkanje premoga v Nemčiji.** V Nemčiji je zavladovalo v zadnjem času veliko pomanjkanje premoga. V začetku meseca so imele drž. železnice zalogo za 14 dni, danes imajo le še za en dan. Prometno ministrstvo je vsled tega zaplenilo vse zasebne pošiljke premoga, da na ta način vzdržuje najpotrebnejši promet, ki je radi tega zelo omejen.

— **Prebivalstvo sveta se silno množi.** Po zadnjem ljudskem štetju živi na svetu ena milijarda 800 milijonov ljudi, od teh več kot polovica samo v Aziji. Prebivalstvo Azije se ne bo moglo več tako pomnoževati, kakor n. pr. v Ameriki in Avstraliji. Azija šteje 900, Evropa 500, Amerika 220, Afrika 150, in južna Avstralija 7 milijonov prebivalcev. Zanimivo je plemensko razmerje. Velika Britanija ima od 447 milijonov prebivalcev samo 65 milijonov belokozcev; Francija pa ima z vsemi novimi pokrajinami 400.000 prebivalcev manj, kakor jih je imela pred vojno.

— **Izvedba posameznih ulog.** Vanja: Intermezzi »ha, aha, oho, hm, a hm« so bili dokaz, da predstavljalec ni znal dobro uloge. S tem pa je zabrisal vso lepoto pisateljevega sloga. Striček Vanja je človek poln izkušenj, načitan, inteligenten in izobražen, igralec pa ga je podal tako, da je delal utis robatega, neolikanega in zapitega človeka, čeprav je pijan edino v drugem dejanju. Temu primerno so bile nepravilne tudi njegove geste, hoja, sploh skoro vse razen v 4. dejanju kjer je bil tih in lepo umirjen. Govoril je včasih zamolklo, včasih jasno, ker je menjal glas, mesto, da bi menjal višino glasu. Monolog v drugem dejanju je bil brezčuten, zato ni mogel ogreti in vzbuditi simpatije. V sobo je prišel brez klobuka, zaprl vrata ter se šele tedaj pokrnil in se zopet odkril, ko se je spomnil napake. Njegovi pokloni niso spadali v resno dramo, ampak v veseloigro, najslabši je bil oni ob slovesu. Ko je zalotil Astrova in Jelena v objemu, je ostal čisto mrtev s flegmatičnim obrazom, čeprav bi bil z vsm svojim bitjem moral izraziti tudi na zunan svoj globoko razočaranje in bolešč. V tretjem dejanju, kjer bi moral istotako vzbujati sočustvovanje ter nastopiti radi tega tragično, je nastopil komično, tako, da se je publika smejala, mesto da bi trpela z njim.

Mariborske vesti.

Maribor, 21. decembra 1921.

— **m Okrajno glavarstvo priredi v potoke,** dne 23. dec. t. l. ob 15. uri v mestni telovadnici v Krekovi ulici štev. 3. božičnico s kratkim mladinskim nastopom, nagovorom in obdarovanjem 200 ubožnih otrok tuk. okoliških šol z obleko in obutjem.

— **m V Studencih** sta priredili deška in dekliska šola svoji mladini božičnico v nedeljo popoldan. Malčke v otroškem vrteu pa je obiskal sv. Miklavž na praznik 8. t. m. Obe prireditvi sta bili prav dobro obiskani tudi od strani staršev in sta lepo uspeli. Otroci so bili obdarovani z jestvinami, deloma pa z blagom za obleko in šolskimi potrebščinami. Da se je pa moglo obdarovati okrog 600 otrok — kar stane v današnjih razmerah visoko vsoto — in jim pripraviti vsaj nekaj veselja in malce olajša veliko bedo, zato smo dolžni hvalo predvsem darežljivim in usmiljenim srecem v Studencih samih in v mestu. Zlasti Studenci so darovali vsi in brez razlike strank in narodnosti, po možnosti za šolsko mladež. Učitelstvo, ki je nabiralo darove, je bilo povsod dobrohotno sprejeto. V tem oziru Studenci nam vsa čast in iskrena zahvala v imenu šol. mladine. — Učitelstvo v Studencih.

— **m Vpoklicani rekruti** so napolnili zadnje dni vse mesto. Lepo je, da so mladi fantje, ko nastopajo svojo vojaško dolžnost veseli, toda mislimo, da bi se dalo to napraviti brez takega hrušča in trušča, ki spreminja celo mesto v taborišče razgrajčev in pijancev. Vojaška oblast naj bi rekrute obdržala lepo v vojašnicah, ali pa jih nadzirala in jih ne pustila, da razgrajajo po mestu tako, da nihče ni varen pred tem razgrajanjem. Upamo, da bo vojaška oblast upoštevala ta blagohoten spomin ter napravila tudi v tem oziru red.

— **m Pojasnilo.** Gospod Josip Robert Šunko, trgovski potnik v Mariboru, nas naproša, da objavimo, da ni identičen z g. Viktorjem Šunkom, o katerem smo opozorili naše inserente in naročnike, da ni upravičen nabirati za nas inserate. G. Jos. Robert Šunko ni tudi v nikakem sorodstvu z g. Viktorjem Šunkom.

— **m Klub koroških beguncev** nas naproša, da z ozirom na tozadevno našo notico v včerajšnji številki pojasnimo, da pri omenjenemu oklicu v »Jugoslaviji« ne gre za nikako politično zadevo, ampak za strogo begunsko. Mi tej želji radi ustrezemo, pripomnimo pa, da priobčiti oklice samo v ljubljanskem listu »Jugoslaviji« in pozivati begunce v tajništvo NSS, čeprav je zadeva od tajništva samega ločena, ni bilo posrečeno. Našlo bi se bilo lahko tudi kak drug nevtralen lokal.

— **m Dar.** Za božičnico pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu nam je poslal danes g.

Jelena: Ni logično naglašala. Razumela je ulogo tako, kakor da je profesorjeva kokota, a ne »čarovnica«, »rusulka«, ki si niti sama ni v svesti, da deluje energično na okolice. Roke je tiskala v kožuho vino tudi tedaj, ko so vsi tožili, kako jim je vroče. Često je pokazala, da so ji roke v napeto, da ne ve, kaj bi počela z njimi. Bila je v mnogih momentih, ko bi morala biti čustvena — brezčutna. V drugem dejanju v sceni z Sofijo je bila brez potrebnega poglobljenja in ker je bila Sofija slaba, se je cela scena čisto zabrisala. Njen jok ni bil pristen.

— **Astrov:** Isto nelogično naglašanje. Glas bolan, prava parodija na Sofijine besede o njegovem »mehkem, zvonkem in krasnem« glasu. Sofija mu pravi, da je: »čeden človek«, a njegovo obnašanje je bilo robato. In vendar je Astrov skozi in skozi lirčna, poetična duša, ki idealizira in sanja. Roke je tiskal ves čas v žepu. V ljubavnih scenah je bil čisto nemogoč. V momentu, ko bi moral vzplamteti v strasti, je ostal čisto trd in mrzel. Scena poljuba z Jeleno se niti ne da kvalificirati. Sploh je bil Astrov podan ne kot inteligent, ampak kot čmet; res je, da je na čmetih izgubil več ali manj inteligentno etiketo, a ohranil si je, vendar notranjo inteligenco.

Krivos nahrbtnik. Srčna hvala. Darove hrani naše uredništvo ter prosimo prireditelje, da pridejo čimprej ponje, ker bi bilo pošiljanje jako nerodno in zamudno.

— **m Velika kavarna.** V petek, dne 23. decembra gostovanje g. J. Povheta. Senzacionalni spored!

— **m Debatni večer** društva jugosl. akademikov v Mariboru se vrši v četrtek, dne 22. dec. ob 20. uri v društveni sobi. Pozivajo se vsi člani, da se ga gotovo udeležijo.

— **m Zdravstveni odsek za Slovenijo** priredi s sodelovanjem mariborskega slovenskega ženskega društva po tuk. zdravniku dr. Franu Toplaku, dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne v Mestnem kinu poljudno predavanje »O negovanju in prehrani dojenčkov« s skioptičnimi slikami. Za to predavanje je češka vseučiliška klinika prof. dr. Švehle v Pragi stavila na razpolago veliko število izredno lepih diapozitivov v barvah. Vstopnina 1 din. Čisti dobičekv korist revnim otrokom.

— **m Takse na biljarde.** S 1. januarjem 1922. bo treba plačevati novo takso za biljarde. Tej taksi so podvrženi vsi biljardi v javnih lokalih, potem tudi biljardi društev, klubov in udruženj. Oproščeni so samo biljardi v privatnih hišah in biljardi v skladiščih, na katerih se ne igra. Taksa je dvojna: za prijavo enkratna po 80 K in razen tega letna taksa po 200 K. Vsakdo, kdor ima biljard bodisi kot lastnik, bodisi kot najemnik, mora pristojnemu davčnemu uradu prijaviti trdiko, katerega je biljard izdelala in njegovo številko, in sicer predno ga postavi; biljarde, ki se daj že stojijo, pa najkasneje do 15. jan. 1922. To prijavo je treba kolekovati z 80 K. Ta prijavna taksa velja, dokler je biljard v posesti onega, ki ga je prijavil. Poleg tega je vsako leto do 15. jan. doprinesiti davčnemu uradu letno takso po 200 K v kolikih, ki se porablja na uradnem potrdilu, ki se mora izdati vsako leto. Ako se med kolegarskim letom biljard odsvoji, mora dotedanji lastnik to davčnemu uradu prijaviti z vlogo, kolokovano z 8 K z navedbo imena novega lastnika. Novilastnik mora potem tekom 5 dni zopet plačati prijavno in tudi letno takso, ne glede na to, kedaj med letom je nabavil biljard. Takse se morajo plačevati za vsak posamezen biljard in za vsako leto posebej. Kdor ne plača takse pravočasno, se kaznuje s pet oziroma trikratnim zneskom poleg redne takse.

— **m Prebrisan kupec.** Včeraj popoldan je prišel k nekemu čevljarju na Aleksandrovi cesti kakih 22 let star visok mladenič ter ga zaprosil, naj mu proda par starih čevljev. Ko mu je čevljar ponudil čevlje, ga je prosil, če bi mu morda tudi ne prodal kake stare hlače. Čevljar je res odšel po hlače, misleč, da bo napravil dobro kupčijo, ko pa se je vrnil — je bil kupec že preč z njim pa tudi par čevljev.

— **Serebrjakov:** Imitiral (slabo) režiserja, ki mu je pokazal, kako naj igra. Govoril je v prvem in drugem dejanju skozi zobe in skozi nos, v tretjem in četrtem dejanju pa je na to čisto pozabil ter pričel govoriti zopet naravno; pozabil pa je tudi na revmatizem ter pričel hoditi zopet, kakor »mladenič«.

— **Teljegin:** Podan je bil pod vsako kritiko. Podajanje starcev je postalo v Mariboru že šablona; vsak mora kikirikati, mesto govoriti. Ali res še nihče ni videl nobenega resničnega, živega starca? Scene s kitaro so bile pod kritiko. Ali ni bilo mogoče dobiti nekoga, ki bi res igral kak ruski motiv? Za to bi morala skrbeti režija!

— **Sofija:** Znala je ulogo, sicer pr prav nič.

— **Vojnickaja:** Podana je bila tako diletantsko, kakor bi slabše ne mogla biti.

— **Hlapec:** Bil je prava karikatura. Oblečen bi moral biti v hlače in belo košuljo, ne pa v rujavo grobo obleko.

— **S tem sem** navedel glavne napake, bilo pa je še nekaj manjših. Res je končno, da je imel vsak tu in tam tudi »svetle momente«, toda bili so le preveč momenti, da bi mogli zabrisati napake.

(Konec prill.)

m Potepanje nedorasle mladine po mestu. Božični čas je dvignil zopet cele tolpe nedorasle mladine, ki hodi nadlegovat goste po kavarnah, gostilnah in podobnih lokalih kot sv. trije kralji včasih ob najpoznejših večernih urah. Da na ta način zasluženi denar, ki je včasih prav obilen, navadno zapravi brez haska, je znana stvar. S tem pa se mladina demoralizira. Radi tega mislimo, da bi bilo umestno prepovedati ta »posel«.

m Žepni tatovi. Sobotno gnečo na tukajšnjem tržišču so porabili doslej še neznani žepni tatovi za svoje uspešne operacije ter pokradli več gospodinjem denarnice z večjimi in manjšimi denarnimi svotami. Če gre tu za profesionalne žepne tatove, ali le za slučajno izrabljene situacije, še ni znano.

m Gostilniški razgrajanje. Radi razgrajanja je aretirala 20. t. m. v gostilni Vlahovič naša policija železničarja Vinkota G. Železničar je prišel v gostilno, naročil večerjo, pa jo potem vrgel na tla, na to je pograbil nekega gosta ter mu raztrgal rokav. Ker se je tudi napram stražniku obnašal nasilno, se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

m Neprevidni vozniki. Te dni je tukajšnja policija posvarila in deloma kaznovala več voznikov, ker so med tem, ko so šli v gostilne ali trgovine, pustili vozove in konje na cesti brez nadzorstva, kar je policijsko prepovedano.

m Beraška podlega. Berači so sedaj pred Božičem podvojili svojo »delavnost« ter postali prav izsiljivi. Včeraj je policija aretirala tri take izsiljevalce ter jih vtaknila v zapor.

m Kavarna Central. Danes koncert salonskega orkestra Perc-Comelli, začetek ob 8. uri. 1751

Ptujske vesti.

Plesni večeri Sokola. Naš Sokol priredi vsako soboto zvečer v prostorih društvenega doma plesne večere.

Predavanje o neodrešeni domovini, katero je priredila v soboto tukajšnja podružnica Jugoslovenske Matice s skioptičnimi slikami je uspelo prav dobro. Poslušalstvo je pokazalo obilo zanimanja za našo lepo zasluženo primorsko zemljo.

Muzejsko društvo v Ptuj je priredilo pretekli petek v mestnem gledališču predavanje s skioptičnimi slikami o Dioklecijanovi palači v Splitu. Predaval je ravnatelj državnega muzeja v Splitu, dr. Abramič, ki se je pečal tudi s vprašanjem restavracije te velike zgodovinske zgradbe.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Četrtek 22.: »Vzgojitelj Lanovec«. Ab. C.

Kultura in umetnost

x Oskar Wilde: Lady Windermere. Drama v štirih dejanjih. Prevel Radivoj Rehar. Izdala in založila Mariborska tiskarna d. d. osminka polc, str. 70. Cena 20 K, po pošti 2 K več. Ravno kar je izšla v slovenskem prevodu Wildejeva prva drama, ki ga je dvignila na višino priznanega dramatika. Slovenska dramska literatura je za en prevod bogatejša. Ker je »Lady Windermere« tudi v repertoarju našega mariborskega gledališča, priporočamo vsem, ki se zanimajo za gledališče in za dramsko umetnost sploh, da si jo čim prej nabavijo, ker je naklada primeroma nizka. Dobi se tudi pri upravi »Tabora« v Jurčičevi ulici.

x »Pomorski rječnik«. V kratkem izide »Pomorski rječnik«, besednjak za pomorske izraze, ki so se določili na anketi v Bakru. Ker so to emotni izrazi za trgovsko, kakor tudi vojno in rečno mornarico, priporočamo vsem zainteresentom (pomorščakom obeh mornaric brodarjem, mornariškim uradom, parobrodničkim društvom, carinarnicam, spedičijam, ribičem in sportnim društvom, kakor drugim institucijam, ki se bavijo z mornarstvom), da si nabavijo ta toli potreben besednjak, ki smo ga dosedaj zelo pogrešali. Besednjak obsega vse mornariške discipline in bo vseboval čez 2.600 besed. Razdeljen je na sledeča poglavja: nautika, brodogradnja, oprema ladje, manovra, povelja, mitereografija in oceanografija,

računovodstvu, parni stroj in službeni promet v hrvaščini, nemščini in italijanščini. Vsi zainteresenti se naprošajo, da si naroče in pošljejo naročnino 60 K za besednjak s poštnino vred na naslov: Urednik in izdajatelj »Pomorskega rječnika« Rudolf Črnić, poručnik trgovaške mornarice, Zagreb, Prilaz Glj. Deželica br. 67. Opozorjamo vse čitatele našega lista na ta besednjak mornariške stroke, ki bo gotovo vsem dobro služil.

Sokolstvo.

o Telovadba starejših bratov se vrši od petka, 23. t. m. naprej zopet v gimnazijski telovadnici. Pričetek ob 1/2 21. (1/9.) uri zvečer.

o Sokolska konferenca v Pragi. V pondeljek se je otvorila v Pragi konferenca češkoslovaških in jugoslovenskih sokolskih savezov. Jugoslavijo zastopa pet delegatov z dr. Ravnikarjem na čelu.

o Telovadba članic se vrši zopet redno ob pondeljkih, sredah in petkih v gimnazijski telovadnici. Prične se v sredo dne 21. decembra 1921 ob 19. uri. Zdravo!

Sport.

Redni občni zbor L.S.S.K. Maribor se vrši 10. januarja 1922.

Izvanredni občni zbor L.N.P. je potekel v znamenju ostrega kritikovanja delovanja dosedanjega vodstva, v katerem so se posebno oziroma izključno le ljubljanski klubi udeleževali, ker imajo klubi iz celjskega in mariborskega okrožja po ustanovitvi poslovnih odborov le indirektni interes na vodstvu ljubljanskega nogometnega podsaveza. Na zboru je čudno uplivala negotovost in nepripravljenost dosed. odbora. Novoizvoljenemu odboru predseduje g. Birs (S. K. Primorje). Prva izvoljena odbornika člana S. K. Ilirije sta odrekla sodelovanje v novoizvoljenemu odboru L.N.P.

Gospodarstvo.

Borza 21. decembra.

Zagreb, devize: Dunaj 4.15—4.25, Berlin 144—150, Budimpešta 40—40.25, Italija 1200—1208, London 1110—1117, New York ček 264—266, ček 1100—1110, Pariz 2135—2150, Milan 1195—1210, Praga 338—341, Švica 5125—5190, Valute: Dolarji 262—264, carski rublji 20—22, francoski franki 2100, napoleoni 990, nemške marke 146—150, romunski lei 205, švicarski franki 4900—5000, italijanske lire 1190.

Curli, devize: Berlin 28.75, New York 514, London 21.62, Pariz 41.70, Milan 23.60, Praga 6.60, Budimpešta 0.72, Zagreb 2, Varšava 0.17, Dunaj 0.19, avstrijske žigovane krole 0.10.

g Dobava firneža. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 4. februarja 1922 pismena ofertalna licitacija glede dobave 10.000 kg firneža. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani zainteresentom na vpogled.

Tržne cene

dne 15. decembra 1921.

1. Meso: Govedina I 22—24, II 18—20, III 16—, svezji jezik 20—, vampi 6—, pljuča 8—, ledvice 16—, gobec 8—, možgani 16—, parklji 5—, vime 8—, loj 20—30. — Teletina I 20—, II 18—, jetra 18—, pljuča 16—, ledvice 00—, Svinjetina 32—, salo 80—, čreva mast 50—, pljuča 12—, jetra 16—, ledvice 20—, glava 24—, noge 8—, slanina svezja 52—60, prekajena 66—, papirirana 72—, mast 89—, prekajeno meso 46—52, prekajene noge 8—, prekajen jezik 46—, prekajena glava 20—. — Drobnica: Kostrunovo meso 16—20, jagetina 00—, kozje meso 00—, kozletina 00—. — 2. Klobase: krakovske 64—, debrecinske 44—, brunšviške 34—, pariške 40—, posebne 40—, safalade 40—, hrenovke 38—, kranjske svezje 00—, prekajene 9—10, meseni sir 40—, poljske salame 48—, pretisnjene klobase 48—. — 3. Konjsko meso: I 10—, II 6—. — 4. Kože: konjske, komad 500—600, goveje 40—, telečje 38—, svinjske 15—, usnje, gornje 300—, podplat 260—. — 5. Perutnina: Piščanec majhen 30—40, večji 50—, kokoš 50—60, raca 60—80, gos 80—120, golob 20—. — 6. Divjačina: Zajec, domač 30—50, divji 80—120, srna 00—.

7. Ribe: Karpi 20—25, belice 12—, ščuke 25—30, žabe (komad) 00—, raki (komad) 1—2.

8. Mlečni izdelki: mleko (liter) 8—, Surovo maslo (kg) 76—, čajno maslo 90—, maslo 00—, sir ementalški 00—, polemontalski 140—, trapistni 80—86, groyerski 100—, tilsitski 100—, parmezan 300—, sirček (komad) 14—, jajca (komad) 8—9.

9. Pijača: Vino staro 28—40, vino novo 26—48, pivo 15—20, 1 stekl. piva 7—60, žganje 80—.

10. Kruh: Bel (kg) 18—, črn 15—, ržen 00—, žemlja (5 dkg) komad 1—, mlečni kruh 00—.

11. Sadje: Jabolka I 18—, II 16—, hruške I 00—, II 00—, kostanj 00—, limone (komad) 3—4, oranže 5—8, rožiči (kg) 28—, fige 30—, dateljni 80—100, mandeljni 80—, orehi 28—30, orehi luščeni 70—80.

12. Specerijsko blago: Kava I 130—, II 88—, kava pražena I 140—, II 112—, riž 30—46, sol 8—40, poper cel 100—, poper mlet 120—, paprika 100—150, testenine 28—30, sladkor v kristalu 52—, sladkor v kockah 60—, kvas 48—, škrob pšeničen 32—, rižev 60—, koruzen, kis (liter) navadni 4—, vinski 8—, olje namizno 64—, bučno 72—, špirit, denat. 40—, milo 50—56.

13. Zito: Pšenica 14—, rž 12—, ječmen 13—, oves 11—, koruza 13—, proso 12—, ajda 12—, fižol navadni 14—, fižol rajni 16—, grah 00—, leča 00—.

14. Mlevski izdelki: Pšenična moka 0 21—60, 1 21—, 2 18—, 3 17—, kaša 20—, ješprenj 20—, otrobi 8—, koruzna moka 15—, koruzni zdrob 17—50, pšenični zdrob 22—, ječmenova moka 00—, ajdova moka 1 28—, 2 24—, ajdova kaša (liter) 24—, ržena kava 26—, cikorija 26—.

15. Krma: Seno sladko 800—, seno, kisle 750—, otava 00—, detelja 00—, ovsena slama 300—400, pšenična slama 00—, ržena slama 00— (za 100 kg).

16. Kurivo: Drva trda 320—, mehka 280— (za m³), premog, trboveljski 88—, velenjski 58—, oglje 3—, koks 3— (za 100 kg), petrolej 20—, bencin 00—, karbid 14—, sveče (komad) 2—50—5.

17. Zelenjava in podzemljice: Endivija (komad) 5—6, motovilec (kupček) 1—, zelje zgodnje (glava) 8—, pozno 8—, karfiola (komad) 20—30, špinata (kupček) 1—, buče jedilne (kg) 1—, fižol 00—, kiteljar 00—, peteržil šopek 1—, zelena šopek 1—, čebul 10—, česen 20—25, pora (komad) 1—, korenje vrtno 1—, navadno 1—, zelenjava za kuho (šopek) 1—, pesa rudeča (komad) 1—, repa zgodnja 1—, pozna 1—, koleraba podzemljica 0—, krompir, zgodnji 4—, pozni 4—, bren 12—, zelje kisle 18—20, repa kisle 6—.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

P. t.

Podpisane banke poročajo tem potom svojim strankam, da ostanejo njihove blagajne na predbožični dan dne 24. t. m. cel dan zaprte. 2048
Maribor, dne 21. decembra 1921.

Ljubljanska kreditna banka,
Jugoslovenska Union-banka,
Anglo-banka,

Jadranska banka,
Centralna banka,
Zadružna banka,

Zadružna gospodarska banka.

Jaz pa ne bom hvalil svojega vlnčka, toda reči smem, da bi marsikdo prilezel v

Prešernovo klet

ko bi le vedel, kakšna kapljica se tam toči. Ne zamudite, marveč si ga pravočasno za praznike preskrbite!

2040

Lojze Bratož, birtaš.

Mlad, agilen trgovec z vsestransko prakso, dober organizator, sedaj eksporter v inozemstvu, želi kot

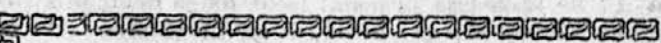
:: družabnik ::

vstopiti v dobro upeljano, prvovrstno trgovsko ali industrijsko podjetje z začasno vlogo več stotisoč kron. Cenjene ponudbe pod

„Delo in kapital“

na upravo lista.

2047 2—1

Korespondent (-inja)

- prvovrstna moč -

zmožna jezikov, išče se za takoj ali pozneje. Ponudbe z navedbo plače, referencami in prepise spričeval naj se pošlje pod

„Lesna industrija“

na upravnishvo tega lista. — 2021 2—2

Mala oznanila.

Prodaj jako lepo novo zimsko suknjo. Koroška cesta 33. 2046

Skoraj nova moška obleka se prodaja za 300 Din. Frankoparova ul. 12. 2041

Prevzamem vsako količino mesa v prekaevanje. Splavarska ulica št. 5. 2044

Gostilno vsamem pod ugodnimi pogoji v najem ali na račun. Ponudbe na upravo »Tabora« pod »Gostilna«. 2038 2—2

Dobro ohranjeni

prazni zaboji

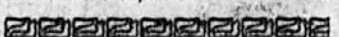
na prodaj. 2045 2—1

M. Kuštrin, Jurčičeva, ulica 9.

Preklic.

Gpa. Marija Kolnik, posestnik v Studencih, Dr. Krekova c. 6, je popoln preklic. Vsakdo se stvari stopiti z njo v kupčijske zveze, ali ji izročiti blago na up, posoditi denar, ali od nje vzeti kakršnekoli predmete, ker odklanja kurator v vsakem slučaju plačilo oziroma tudi odobritev daril. Kuratorjem je postavljen Ivan Rojko v Mariboru, Tattenbachova ulica št. 18/II. 2042

Zmrzla

perutnina

(odbirek)

se prodaja v petek 23. decembra od 9.—11. ure po 10 do 20 K za kg. 2043

Eksportno društvo
Cvetlična ulica št. 18.

Pavel Nedog

→ čisti

in 1989 10—4

barva ←

obleke in blago vsake vrste v najkrajšem času.

MARIBOR

Gospodsk ulica št. 33.